

โรงพยาบาลสอยดาว
SOIDAO HOSPITAL

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน
และการถอดบทเรียน
โครงการอบรมป้องกันและระงับอัคคีภัย
ประจำปี 2562

โรงพยาบาลสอยดาว
อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

คำนำ

โครงการอบรมป้องกันและระงับอัคคีภัยใน โรงพยาบาลสอยดาว ประจำปี 2562 จัดทำขึ้นมาเพื่อให้บุคลากรมีความรู้และมีความพร้อมในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในโรงพยาบาล เพื่อให้บุคลากรรู้บทบาทและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ และเพื่อเป็นการลดความเสี่ยง ความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งการเกิดอัคคีภัยเป็นความเสี่ยงในโรงพยาบาล ส่งผลกระทบต่อผู้ป่วย ญาติ เจ้าหน้าที่และเครื่องมือทางการแพทย์ เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินอย่างใหญ่หลวง จึงมีความจำเป็นต้องมีการซ้อมแผนการระงับอัคคีภัยประจำปี เพื่อให้มีความรู้ในการใช้เครื่องมือดับเพลิง การช่วยเหลือเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนทราบวิธีป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้นเมื่อมีเหตุการณ์ขึ้น

ขอขอบคุณคณะวิทยากรจากหน่วยบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน เทศบาลตำบลทรายขาว และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสอยดาวทุกท่าน ที่ได้เข้าร่วมโครงการและร่วมฝึกปฏิบัติการซ้อมแผนระงับอัคคีภัยในครั้งนี้ จนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
โรงพยาบาลสอยดาว
กุมภาพันธ์ 2562

สารบัญ

	หน้า
1. รายละเอียดโครงการ	3
2. ผลการดำเนินงานและการถอดบทเรียน	6
2.1 การประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ	6
2.2 การดำเนินงาน การถอดบทเรียน และข้อเสนอแนะ	6
(1) ขั้นตอนการเตรียมการ	6
(2) ขั้นตอนการดำเนินการ	7
หัวข้อที่ 1 การป้องกันและระงับอัคคีภัย	7
หัวข้อที่ 2 การสาธิตและการฝึกใช้อุปกรณ์ดับเพลิง	10
หัวข้อที่ 3 การซ้อมการระงับเหตุอัคคีภัยในโรงพยาบาล	
การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย และเครื่องมือทางการแพทย์	11
3. บทสรุป	18

1. รายละเอียดโครงการ

ชื่อโครงการ

โครงการอบรมป้องกันและระงับอัคคีภัยใน โรงพยาบาลสอยดาว ประจำปี 2562

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาคุณภาพในโรงพยาบาล สิ่งที่สำคัญในอันดับแรกๆคือการจัดการกับความเสี่ยงในโรงพยาบาล และในปัจจุบัน อุบัติการณ์การเกิดอัคคีภัยมีมากขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินอย่างใหญ่หลวง อันมีเหตุมาจากการป้องกันอัคคีภัยไม่ดีพอ ขาดการเตรียมความพร้อมใช้ของเครื่องมือ ขาดการวางแผนและซ้อมตามแผนที่กำหนดไว้ โรงพยาบาลสอยดาวได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้จัดโครงการอบรมและซ้อมป้องกันอัคคีภัยกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสอยดาว เพื่อให้มีความรู้ในการใช้เครื่องมือดับเพลิง การช่วยเหลือเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนทราบวิธีป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้นเมื่อมีเหตุการณ์ขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้บุคลากรมีความรู้และมีความพร้อมในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในโรงพยาบาล
2. เพื่อให้บุคลากรรู้บทบาทและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้
3. เพื่อเป็นการลดความเสี่ยง ความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน

เป้าหมาย

1. เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสอยดาวในเรื่องการป้องกันและระงับอัคคีภัย จำนวน 200 คน
2. ซ้อมแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย จำนวน 1 ครั้ง

วิธีดำเนินงาน

1. จัดทำโครงการเพื่อขออนุมัติ
2. ประสานวิทยากรและเตรียมเนื้อหาตามหลักสูตร
3. เตรียมความพร้อมของจุดปฏิบัติงานในโรงพยาบาล
4. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการซ้อมแผนระงับอัคคีภัย
5. ดำเนินการอบรมและซ้อมแผนระงับอัคคีภัย
6. สรุปบทเรียนในการซ้อมแผน

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

- จัดดำเนินการในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2562 (จำนวน 1 วัน)

สถานที่ดำเนินงาน

- ห้องประชุมโรงพยาบาลสอยดาว
- สนามบาสโรงพยาบาลสอยดาว
- พื้นที่ระหว่างตึกผู้ป่วยใน 1 และ 2

งบประมาณ จากเงินงบบุคลากรโรงพยาบาลสอยดาว จำนวน 33,400 บาท

- ค่าสมนาคุณวิทยากร (บรรยาย - สาธิต) 4 ชั่วโมงๆละ 600 บาท เป็นเงิน 2,400 บาท
- ค่าเครื่องมือดับเพลิง (15 ปอนด์) จำนวน 10 ถังๆละ 500 บาท เป็นเงิน 5,000 บาท
- ค่าอาหารว่างสำหรับวิทยากรและเจ้าหน้าที่ เป็นเงิน 10,000บาท
- ค่าอาหารกลางวัน เป็นเงิน 16,000 บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โรงพยาบาลสอยดาว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เจ้าหน้าที่ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ มีความพร้อม เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย
2. เจ้าหน้าที่ที่มีทักษะในการป้องกันตนเองตัวเองและทรัพย์สิน หากเกิดเหตุการณ์จริง
3. เจ้าหน้าที่ที่มีทักษะในการใช้อุปกรณ์ดับเพลิง
4. ผู้ผ่านการอบรมสามารถใช้อุปกรณ์และเครื่องมือดับเพลิง ได้อย่างถูกต้อง

การประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการวัด	เครื่องมือ
1.ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือดับเพลิงได้อย่างถูกต้อง	-สังเกต -ฝึกปฏิบัติ -ร้อยละ80	-สังเกต
2.ผู้เข้ารับกสนอบรมผ่านการประเมินทักษะการป้องกันอัคคีภัยในโรงพยาบาล	-การทดสอบ	-แบบสอบถาม

แผนปฏิบัติการเตรียมรองรับภาวะฉุกเฉิน/ภัยพิบัติ กรณีการซ้อมแผนอัคคีภัย ปี 2562
โรงพยาบาลสอยดาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ชื่อโครงการ ; โครงการอบรมป้องกันและระงับอัคคีภัยใน โรงพยาบาลสอยดาว ประจำปี 2562
 ตัวชี้วัดความสำเร็จ ; 1. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือดับเพลิงได้อย่างถูกต้อง
 2. ผู้เข้ารับการอบรมผ่านการประเมินทักษะการป้องกันอัคคีภัยในโรงพยาบาล

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	พื้นที่ ดำเนินการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ/ รายละเอียด	ผลผลิตกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
จัดทำและเสนอโครงการ	1. เพื่อเสนอโครงการของงบประมาณในการจัดกิจกรรม	รพ.สอยดาว	-	ต.ค. - ธ.ค. 61	ไม่มี	• โครงการอบรมป้องกันและระงับอัคคีภัยใน รพ.สอยดาว ประจำปี 2562	กลุ่มงานบริหารทั่วไป
ประชุมเตรียมการซ้อมแผนประจำปี 2562	1. เพื่อวางแผนและกำหนดรูปแบบการจัดทำโครงการ 2. เพื่อเตรียมความพร้อมและกำหนดรูปแบบการฝึกซ้อมบนโต๊ะ	ห้องประชุม รพ.สอยดาว	หน.หน่วยงานและ คกก. สิ่งแวดล้อมฯ รวม 9 คน	ครั้งที่ 1 29 ม.ค. 62 ครั้งที่ 2 5 ก.พ. 62	-	• รูปแบบการจัดทำโครงการ • รูปแบบการฝึกซ้อมแผนประจำปี	กลุ่มงานบริหารทั่วไป/ กลุ่มงานบริการปฐมภูมิและองค์กรร่วม
อบรมและซ้อมแผนการป้องกันและระงับอัคคีภัยใน โรงพยาบาลสอยดาว	1. เพื่อให้บุคลากรมีความรู้และมีความพร้อมในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในโรงพยาบาล 2. เพื่อให้บุคลากรรับทราบและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ 3. เพื่อเป็นการลดความเสี่ยง ความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน	รพ.สอยดาว	บุคลากร รพ.สอยดาว จำนวน 200 คน	ก.พ. 62	33,400 บาท/ เงินบำรุง	รายงานสรุปผลการดำเนินงานและการถอดบทเรียนฯ	กลุ่มงานบริหารทั่วไป/ กลุ่มงานบริการปฐมภูมิและองค์กรร่วม
การตรวจสอบอุปกรณ์ป้องกัน/ระงับอัคคีภัยในโรงพยาบาล	1. เพื่อตรวจสอบความพร้อมใช้งานของอุปกรณ์ป้องกัน/ ระงับอัคคีภัยในโรงพยาบาล	รพ.สอยดาว	-	ต.ค. 61 - ก.ย. 62	ไม่มี	สรุปผลการดำเนินงานประจำปี	กลุ่มงานบริหารทั่วไป

ลงชื่อ .....ผู้เสนอแผน
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ .....ผู้เห็นชอบแผน
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติแผน
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

2. ผลการดำเนินงานและการถอดบทเรียน

2.1 การประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ

(1) ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือดับเพลิงได้อย่างถูกต้อง

ผลการดำเนินงาน บุคลากรเข้าร่วมโครงการจากทุกหน่วยงาน รวมจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 81.27 ของบุคลากรทั้งหมด จากการสังเกตพบว่าบุคลากรให้ความร่วมมือในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ พร้อมทั้งมีการซักถามวิทยากรในประเด็นต่างๆเป็นอย่างดี

(2) ประเมินมาตรฐานการป้องกันอัคคีภัยในโรงพยาบาล

ผลการดำเนินงาน จากการทดสอบโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ และผ่านเกณฑ์การฝึกปฏิบัติการซ้อมแผนระงับอัคคีภัยร้อยละ 100 จากผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมด

2.2 การดำเนินงาน การถอดบทเรียน และข้อเสนอแนะ

(1) ขั้นตอนการเตรียมการ

ครั้งที่ 1 วันที่ 29 มกราคม 2562 ประชุมเตรียมการครั้งที่ 1 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงานและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โรงพยาบาลสอยดาว รวม 9 คน เพื่อวางแผนและกำหนดรูปแบบการจัดทำโครงการ

ครั้งที่ 2 วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2562 เวลา 13.00 น. เป็นการฝึกซ้อมบนโต๊ะ เพื่อเตรียมความพร้อม โดยผู้เข้าร่วมประกอบด้วยคณะทำงานและคณะวิทยากร พร้อมทั้งได้วางแผน และกำหนดเหตุการณ์สมมติการเกิดเหตุเพลิงไหม้ในโรงพยาบาล ดังนี้

- กำหนดเหตุการณ์สมมติเหตุเพลิงไหม้บริเวณพื้นที่ระหว่างตึกผู้ป่วยใน 1 - ตึกผู้ป่วยใน 2
- กำหนดบทบาทหน้าที่สำหรับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อ คือ
  - ผู้พบเหตุการณ์คนแรก ตะโกนว่าไฟไหม้ๆ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดใน Flow chart (รายละเอียดหน้า 11)
  - ทีมผจญเพลิง ระงับเหตุให้ทันเวลา
  - เจ้าหน้าที่เตรียมการอพยพผู้ป่วยและเครื่องทางการแพทย์ไปจุดรวมพล พร้อมทั้งตรวจสอบความครบถ้วนของผู้ป่วยและเจ้าหน้าที่
  - เจ้าหน้าที่หน่วยงานข้างเคียง อพยพออกจากอาคารรวมทั้งจุดรวมพล รอสัญญาณแจ้งว่าสามารถระงับเหตุไฟไหม้ได้แล้ว จึงกลับเข้าอาคาร
- จัดชุดเตรียมอุปกรณ์ในการซ้อมแผนระงับอัคคีภัย ได้แก่
  - ถังแก๊ส (แก๊สหุงต้มขนาด 15 กก.)
  - น้ำมันเชื้อเพลิง
  - ถังดับเพลิง
  - อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
  - อุปกรณ์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ธงสีสำหรับหัวหน้าหน่วย เป็นสัญลักษณ์การแยกเจ้าหน้าที่ตามหน่วยงาน เชือกกั้นบริเวณจุดรวมพล เป็นต้น

- ชี้แจงหัวหน้าหน่วยงานประสานและแจ้งเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเตรียมศึกษา flow chart กรณีเหตุเพลิงไหม้และแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมการซ่อมตามแผนที่กำหนดต่อไป

รูปภาพที่ 1 การประชุมวางแผน เตรียมการซ่อมแผนระงับอัคคีภัย

(2) ขั้นตอนการดำเนินการ

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2562 เจ้าหน้าที่เข้าร่วมโครงการจากทุกหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 81.27 ซึ่งเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานให้ความร่วมมือในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ พร้อมทั้งมีการซักถามวิทยากรในประเด็นต่างๆเป็นอย่างดี ซึ่งมีการดำเนินงานตามโครงการ ร่วมการถอดบทเรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานครั้งต่อไป ดังนี้

หัวข้อที่ 1 การป้องกันและระงับอัคคีภัย

ลักษณะการอบรม ; การบรรยายให้ความรู้

วิทยากร ; หน่วยบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน/
เทศบาลตำบลทรายขาว

สถานที่ ; ห้องประชุม โรงพยาบาลสอยดาว

สรุปทเรียนรู้อ ;

สาเหตุที่ทำให้เกิดอัคคีภัย แบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ความประมาท เลินเล่อในการไม่ระมัดระวังการใช้ไฟ เช่น การสูบบุหรี่ ทิ้งก้นบุหรี่ไม่เป็นที่ การเผาขยะแล้วไม่ควบคุมดูแล การหุงต้มอาหารแล้วขาดการระมัดระวัง การใช้ฟิวส์ไม่ถูกขนาดกับกำลังไฟฟ้า การใช้ไฟฟ้าเกินกำลัง การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ชำรุด ตลอดจนการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

2. อุบัติเหตุจาก เช่น ก๊าซหุงต้มรั่วไหล เป็นต้น

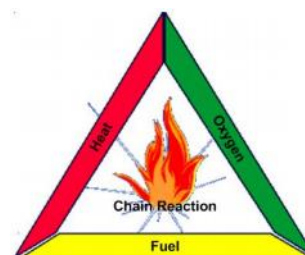
3. การลอบวางเพลิง

4. สาเหตุอื่นๆ ไฟฟ้าลัดวงจร การเก็บและกำจัดเชื้อเพลิงไม่

ถูกต้อง หรือเกิดจากสารที่อาจเกิดขึ้นในการเกิดอัคคีภัย

องค์ประกอบการเกิดอัคคีภัย

- ออกซิเจน (Oxygen)
- เชื้อเพลิง (Fuel) ส่วนที่เป็นไอ (เชื้อเพลิงไม่มีไอ ไฟไม่ติด)

- ความร้อน (Heat) เพียงพอทำให้เกิดการลุกไหม้

ระยะการเกิดอัคคีภัย มี 3 ระยะ ดังนี้

- ไฟไหม้ขั้นต้น คือ ตั้งแต่เห็นเปลวไฟ จนถึง 5 นาที สามารถดับได้ โดยใช้เครื่องดับเพลิงเบื้องต้น แต่ผู้ใช้จะต้องเคยฝึกอบรมการใช้เครื่องดับเพลิงมาก่อน จึงจะมีโอกาสระงับได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ไฟไหม้ขั้นปานกลาง ถึงรุนแรง คือ ระยะเวลาไฟไหม้ไปแล้ว 5 นาที ถึง 8 นาที อุณหภูมิจะสูงมาก เกินกว่า 400 องศาเซลเซียสหากจะใช้เครื่องดับเพลิงเบื้องต้น ต้องมีความชำนาญ และต้องมีอุปกรณ์จำนวนมากเพียงพอ จึงควรใช้ระบบดับเพลิงขั้นสูง จึงจะมีความปลอดภัย และมีประสิทธิภาพมากกว่า
- ไฟไหม้ขั้นรุนแรง คือ ระยะเวลาไฟไหม้ต่อเนื่องไปแล้วเกิน 8 นาที และยังมีเชื้อเพลิงอีกมากมายอุณหภูมิจะสูงมากกว่า 600 องศาเซลเซียส ไฟจะลุกลามขยายตัวไปทุกทิศทางอย่างรวดเร็ว การดับเพลิงจะต้องใช้ผู้ที่ได้รับการฝึกพร้อมอุปกรณ์ในการระงับเหตุขั้นรุนแรง

กลไกการดับไฟ

- การดับไฟโดยการลดอุณหภูมิ ทำได้โดยการใช้ น้ำ
- การดับไฟโดยการกำจัดออกซิเจน (ทำให้้อากาศ) คือ
  - การเจือจางออกซิเจน เช่น การใช้ก๊าซเฉื่อยหรือก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในการดับไฟ
  - การปิดกั้นออกซิเจนทำได้โดยใช้สารดับเพลิงที่มีความเหมาะสมไปปิดกั้นที่ผิวหน้าของเชื้อเพลิงไม่ให้เชื้อเพลิงที่เกิดขึ้นสัมผัสกับอากาศ ทำให้ออกซิเจนที่อยู่ในอากาศไม่สามารถเข้าไปทำปฏิกิริยาในกระบวนการเผาไหม้ในบริเวณที่มีการลุกไหม้ได้ จึงทำให้ไฟดับลง ตัวอย่างของวิธีการดับเพลิงที่ใช้กลไกในการปิดกั้นออกซิเจนคือการใช้โฟมในการดับไฟ
- การดับไฟโดยการกำจัดเชื้อเพลิง เช่น การระบายเชื้อเพลิงที่เป็นของเหลวออกจากถังบรรจุที่เกิดเพลิงไหม้ หรือการฉีดโฟมดับเพลิงกดทับไม่ให้ไอของเชื้อเพลิงเหลวที่ติดไฟอยู่ลอยตัวขึ้นสัมผัสกับออกซิเจนและความร้อน เป็นต้น
- การดับไฟโดยการตัดปฏิกิริยาลูกโซ่ เป็นการควบคุมปฏิกิริยาที่เกิดระหว่างกระบวนการเผาไหม้ ซึ่งก็คือปฏิกิริยาลูกโซ่ การดับไฟโดยการตัดปฏิกิริยาลูกโซ่จะเกิดจากการที่สารเคมีที่เป็นส่วนประกอบของสารดับเพลิงเข้าไปจับอนุมูลอิสระที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเผาไหม้ และยับยั้งไม่ให้กระบวนการเผาไหม้สามารถดำเนินต่อไปได้

ประเภทของไฟ แบ่งได้ 5 ประเภท คือ

ระเหย ที่ไม่ทำลายมลภาวะ

1. ไฟประเภท A เป็นไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิง ไม้ กระดาษ ผ้า ยาง และพลาสติก เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับการดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำสะสมแรงดัน เครื่องดับเพลิงชนิดโฟมสะสมแรงดัน เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง ABC เครื่องดับเพลิงชนิดก๊าซเหลว

ระเหย ที่ไม่ทำลายมลภาวะ

2. ไฟประเภท B เป็นไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงเหลวติดไฟ น้ำมันเบนซิน, น้ำมันดีเซล, สี, สารละลาย เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับใช้ดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดโฟมสะสมแรงดัน, เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง ABC, เครื่องดับเพลิงชนิด CO₂, เครื่องดับเพลิงชนิดก๊าซเหลว

3. ไฟประเภท C เป็นไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงที่มีกระแสไฟฟ้า เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง ABC, เครื่องดับเพลิงชนิด CO₂, เครื่องดับเพลิงชนิดก๊าซเหลวระเหย ที่ไม่ทำลายมลภาวะ

4. ไฟประเภท D เป็นไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงที่เป็น โลหะลุกติดไฟ เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมี โซเดียมครอไรด์

5. ไฟประเภท K เป็นไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงน้ำมันทำอาหาร น้ำมันพืช, น้ำมันจากสัตว์ และไขมัน เครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับดับไฟ คือ เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำผสมสารโปตัสเซียมอะซิเตท

ชนิดของถังดับเพลิง โดยทั่วไปมี 5 ชนิด คือ

- ผงเคมีแห้ง: ดับได้เฉพาะแบบ A, B และ C
- คาร์บอนไดออกไซด์: ดับได้เฉพาะแบบ A, B และ C
- โฟม (โฟมสะสมแรงดัน): ดับได้เฉพาะแบบ A และ B
- น้ำ (น้ำสะสมแรงดัน): ดับได้เฉพาะแบบ A
- น้ำยาเหลวระเหยฮาโลทรอน: ดับได้เฉพาะแบบ A (ต้องมีความชำนาญ), B และ C

การควบคุมไฟ ด้วยวิธี ดึง-ปลด-กด-ส่าย

- ดึงสลักเพื่อปลดล๊อคกาวล์ที่หัวถัง
- ปลดสายฉีดออกจากที่เก็บ
- กัดก้านฉีดเพื่อฉีดสารเคมีออกมา พร้อมจับสายให้แน่น
- ฉีดไปที่ฐานของไฟ โดยให้อยู่ห่างจากไฟ 2-4 เมตร จนกว่าไฟจะดับสนิท

หลักการป้องกันอัคคีภัย

- จัดระเบียบสิ่งของให้ดี (5 ส.) โดยเก็บรักษาสิ่งที่เกิดไฟได้ง่ายไว้เป็นสัดส่วน
- ตรวจสอบบำรุงสิ่งของเครื่องใช้ ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และปลอดภัย
- มีระเบียบวินัย ไม่ฝ่าฝืนข้อห้ามที่จัดได้สำนึกพึงระวัง เช่น “อย่าเสียบปลั๊กทิ้งไว้นานๆ”
- ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ดับเพลิง เพื่อออกจากสถานที่อย่างปลอดภัย
- จัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิง ให้พร้อมเพื่อป้องกันไม่ให้ไฟลุกลาม

ข้อสังเกต;

- เจ้าหน้าที่ที่มีความสนใจ และซักถามประเด็นสงสัย ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ คณะวิทยากร และผู้ร่วมอบรมด้วยกัน
- เจ้าหน้าที่บางรายไม่เข้าใจกระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ ในโรงพยาบาล ไม่มีความรู้และทักษะในการใช้ถังดับเพลิง

ข้อเสนอแนะ ;

- ผู้อบรมเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ (ไม่ได้เข้าร่วมรับฟังการบรรยาย) ได้เปลี่ยนกันมารับฟัง หรือ ให้เจ้าหน้าที่ที่เข้ามารับฟังการบรรยายได้ถ่ายทอดความรู้และแนวทางปฏิบัติกับผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมรับฟังทราบด้วย
- กำหนดให้มีจัดการอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่บ่อยๆ เพื่อให้มีทักษะในการเตรียมความพร้อมรับเหตุการณ์ทุกเวลา
- ตัดแผน Flow chart แนวทางการดำเนินงานกรณีเกิดเหตุอัคคีภัยในโรงพยาบาล ทุกหน่วยงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศึกษาและทำความเข้าใจได้อย่างทั่วถึง

รูปภาพที่ 2 การบรรยายให้ความรู้การป้องกันและระงับอัคคีภัย

หัวข้อที่ 2 การสาธิตและการฝึกใช้อุปกรณ์ดับเพลิง

ลักษณะการอบรม ; สาธิตและฝึกการปฏิบัติ

วิทยากร ; หน่วยบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน/
เทศบาลตำบลทรายขาว

สถานที่ ; สนามบาสกีฬา โรงพยาบาลสอยดาว

การปฏิบัติและบทเรียนรู้ ;

เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทุกหน่วยงานได้ฝึกทักษะการระงับเหตุไฟไหม้ กรณีไฟรั่วจากถังแก๊สหุงต้มและมีเปลวไฟออกมา โดยใช้นิ้วปิดสายแก๊สที่ไหลออกมาและปิดวาล์วให้เร็วที่สุด และกรณีไฟไหม้ทั่วไป (ซอมโดยใช้น้ำมันเชื้อเพลิง) ซึ่งใช้ถังดับเพลิงพ่นที่ต้นตอของไฟ ตามหลักการใช้ถังดับเพลิงด้วยวิธี ดึง-ปลด-กด-ส่าย โดยแต่ละหน่วยงานผลัดเปลี่ยนกันฝึกปฏิบัติเพื่อให้มีทักษะและความชำนาญ พร้อมทั้งฝึกสติกรณีที่เกิดเหตุการณ์จริง

ข้อสังเกต ;

- เจ้าหน้าที่ที่มีความสนใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
- เจ้าหน้าที่บางรายเกิดความกลัวในการเข้าระงับไฟที่เกิดขึ้น เพราะไม่เคยฝึกปฏิบัติการใช้ถังดับเพลิง แต่ก็มีจิตใจที่เข้มแข็งในการเข้ารับการฝึกปฏิบัติเป็นอย่างดี
- มีการร่วมซักถามประเด็นสงสัย ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากร

ข้อเสนอแนะ ;

- ควรมีการตรวจเช็คสภาพความพร้อมใช้งานของถังดับเพลิงตามมาตรฐาน
- ควรมีการฝึกเจ้าหน้าที่ให้บ่อยขึ้นเพื่อมีทักษะมากขึ้น (เจ้าหน้าที่บางรายไม่เคยซ้อมปฏิบัติการใช้ถังดับเพลิง)

รูปภาพที่ 3 การสาธิตและการฝึกใช้อุปกรณ์ดับเพลิง

หัวข้อที่ 3 การซ้อมการระงับเหตุอัคคีภัยในโรงพยาบาล การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและเครื่องมือทางการแพทย์

ลักษณะการอบรม ; ฝึกปฏิบัติ/ สรุปร/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

วิทยากร ; หน่วยบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง/
เทศบาลตำบลทรายขาว

อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั่วไป

สถานที่ ; พื้นที่บริเวณตึกผู้ป่วยใน 1 – 2

จุดรวมพล 2 จุด

ห้องประชุม โรงพยาบาลสอยดาว

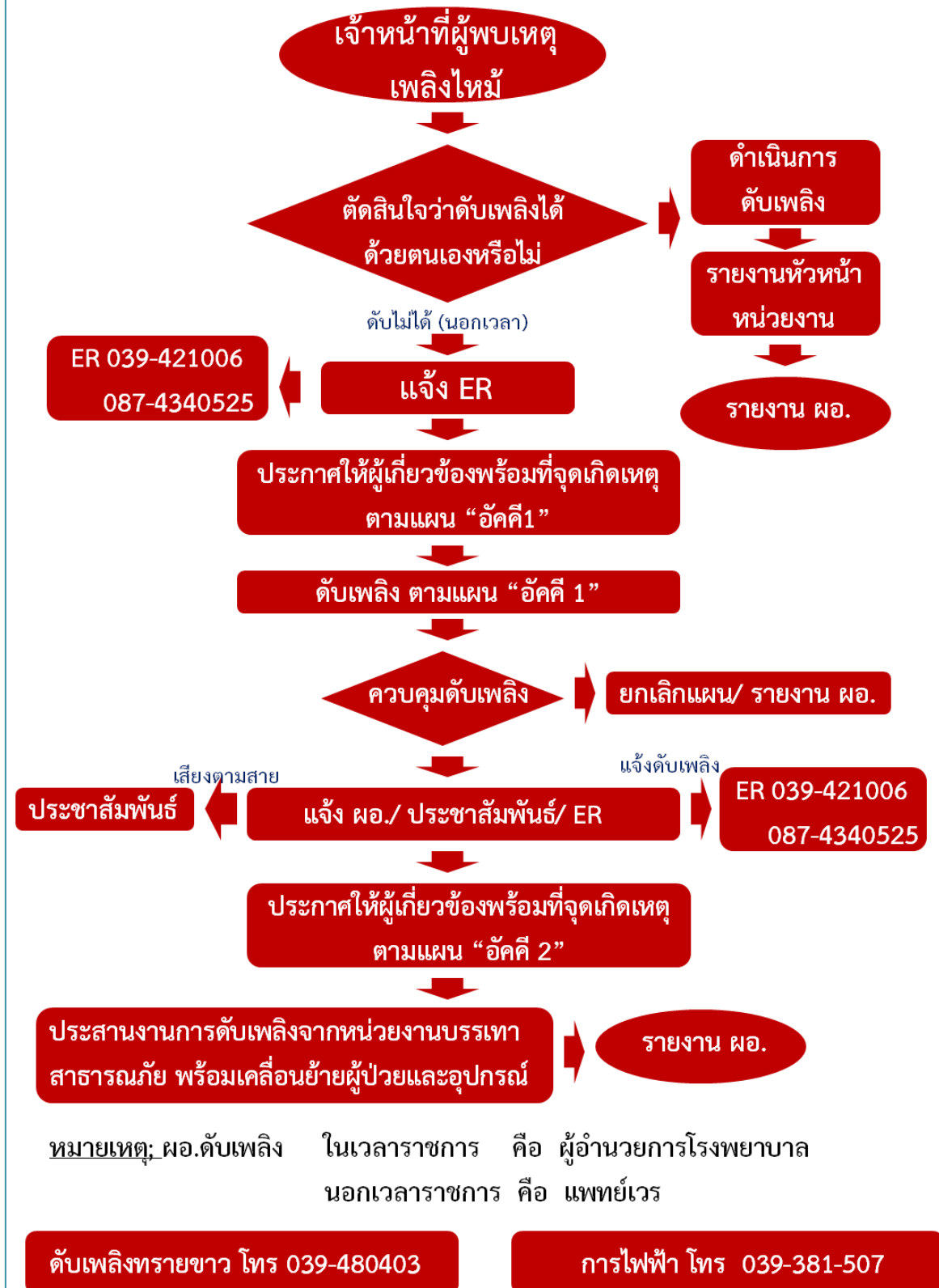
การปฏิบัติและบทเรียนรู้ ;

- กำหนดเหตุการณ์สมมติ ให้มีเหตุเพลิงไหม้บริเวณสวนสมุนไพร ช่างตึกผู้ป่วยใน 1

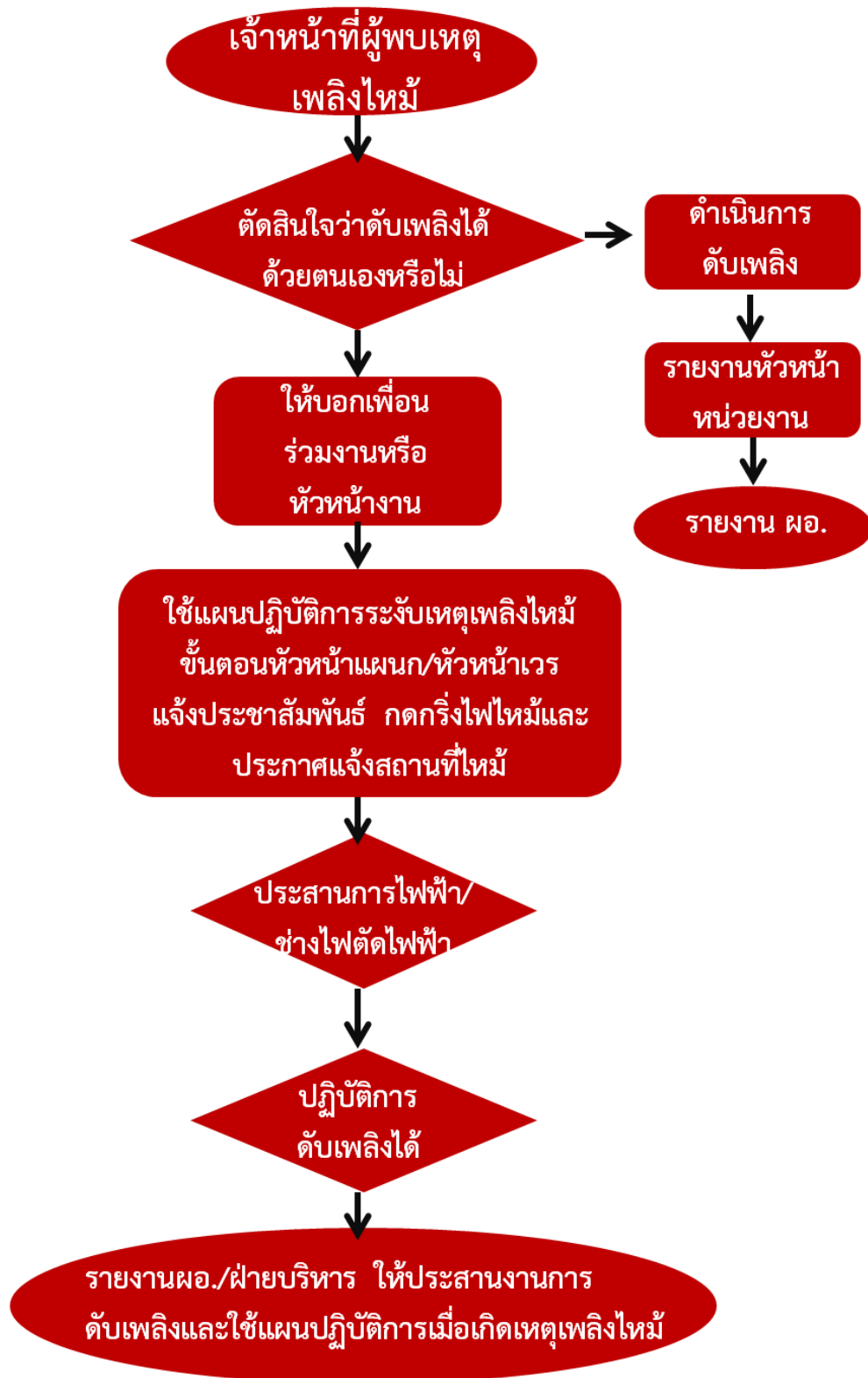
- ทุกหน่วยงานกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่แต่ละคน เพื่อปฏิบัติตามแผนการรับอัคคีภัย ซึ่งได้กำหนดบทบาทไว้ ดังนี้
  - ผู้อำนวยการโรงพยาบาล รับหน้าที่ ผู้อำนวยการดับเพลิง ในเวลาราชการ (นอกเวลาราชการ ให้เป็นหน้าที่แพทย์เวร)
  - หัวหน้ากลุ่มบริหาร/ ทีมประชาสัมพันธ์ ดำเนินการ
    - แจ้งหน่วยดับเพลิง อำเภอสอยดาว โทร 039-480403 หรือ 199
    - แจ้งการไฟฟ้า 039-381507
    - แจ้งผู้อำนวยการ เพื่อทำหน้าที่ผู้อำนวยการดับเพลิง
  - หัวหน้าแผนกที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ รายงานผลต่อผู้อำนวยการ
  - ทีมประชาสัมพันธ์ประกาศ/ ประสานงาน รับแจ้งเหตุและประกาศข่าวสาร และแจ้งให้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบโดยใช้โทรโข่งประสานฯ
  - ห้องอุบัติเหตุฉุกเฉิน (ER) กดสัญญาณเตือนภัย กดสัญญาณกริ่งยาว 1 ครั้ง
  - ทีมปฏิบัติการดับเพลิงใช้เครื่องมือดับเพลิง ตามแผน “อัคคี 1” และ “อัคคี 2”
  - ทีมการไฟฟ้า หรือช่างไฟฟ้า ตัดไฟฟ้าเมื่อประกาศแจ้งเหตุแล้ว และหาอุปกรณ์ส่องสว่าง
  - ทีมเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์เตรียมพร้อมการเคลื่อนย้ายตามแผนการที่กำหนด
  - ทีมสถานที่และการจราจร ใช้เชือกกันเป็นเขตเพื่อไว้อุปกรณ์ที่ขนมาจัดการจราจร และระเบียบการเดินรถ การเตรียมรถ
  - ทีมรวบรวมและดูแลผู้ป่วย อุปกรณ์ทางการแพทย์ จัดสถานที่ดูแลผู้ป่วยและทรัพย์สินมิให้สูญหาย
  - ฝ่ายปฐมพยาบาล เตรียมกระเป๋ปฐมพยาบาลมาที่จุดรวมพล
- เจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม Flow chart กรณีพบเพลิงไหม้โรงพยาบาล ดังนี้

FLOW CHART กรณีพบเพลิงไหม้โรงพยาบาลสอยดาว

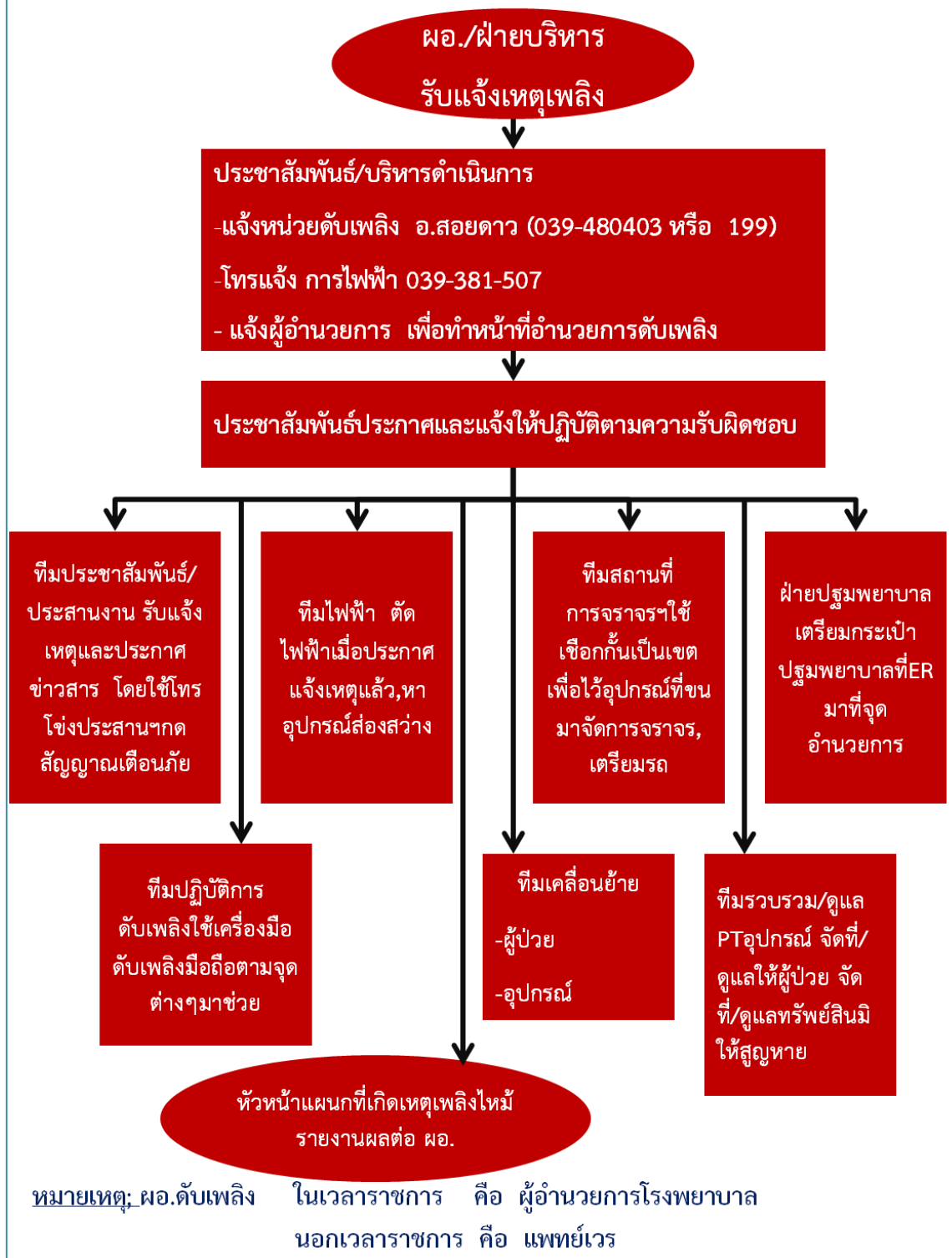
FLOW CHART กรณีพบเพลิงไหม้โรงพยาบาลสอยดาว

หมายเหตุ: ผอ.ดับเพลิง ในเวลาราชการ คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล
นอกเวลาราชการ คือ แพทย์เวร

FLOW CHART เมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ชั้นรุนแรง

ข้อสังเกต ;

- กรณีเหตุการณ์เกิดขึ้นจริง การประสานการไฟฟ้าหรือ ช่างไฟ อาจไม่ทันเหตุการณ์
- เจ้าหน้าที่ไม่ทราบขั้นตอนและช่องทางการรายงานเหตุการณ์
- กรณีเหตุการณ์จริง การตัดไฟจะไม่สามารถใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายได้
- การฝึกซ้อมเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและเครื่องมือแพทย์ไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ มีเจ้าหน้าที่ขนย้ายไม่เพียงพอ ทำให้เกิดความล่าช้า
- หน่วยงานบางหน่วยไม่ส่งเจ้าหน้าที่ไปช่วยขนย้ายผู้ป่วยหรือส่งไม่ครบจำนวน ตามที่กำหนดไว้ และเจ้าหน้าที่ยังไม่ทราบบทบาทของตนเอง
- ขณะซ้อม มีการประสานงานส่งต่อผู้ป่วยไปโรงพยาบาลอื่น ทำให้เจ้าหน้าที่ที่เตรียมไว้ไม่สามารถมาช่วยเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและเครื่องมือแพทย์ได้
- เจ้าหน้าที่บางคนไม่ทราบว่าจะไปรวมพลที่จุดรวมพลใด เนื่องจากมี 2 จุด
- ยังไม่เคยมีการซ้อมนอกเวลาราชการ ทำให้เจ้าหน้าที่กังวลในแนวทางปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์นอกเวลาราชการ

ข้อเสนอแนะ ;

- จัดทำแผนผังตู้ควบคุมไฟฟ้าแต่ละอาคาร และชี้แจงเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยได้ทราบและควบคุมการตัดไฟฟ้าในกรณีฉุกเฉินได้
- เพิ่มความถี่การอบรมให้ความรู้การระงับเหตุการณ์อัคคีภัยในโรงพยาบาล
- จัดทำคู่มือแนวทางการระงับอัคคีภัยในโรงพยาบาลแจกแต่ละหน่วยงานเพื่อศึกษาและถือเป็นแนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง
- เพิ่มการซ้อมแผนการระงับอัคคีภัยนอกเวลาราชการ
- กรณีที่มิประชาสัมพันธ์ไม่สามารถใช้การสื่อสารผ่านเสียงตามสายได้ ให้ใช้การตะโกนแจ้งไฟไหม้ๆ ต่อกัน แทนการใช้การประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย
- จัดหาโทรโข่งสำหรับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (รปภ.) เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ห้อง ER เพื่อเตรียมพร้อมรับเหตุฉุกเฉิน แทนการใช้เสียงตามสาย
- เน้นการตรวจเช็คความพร้อมใช้งานของถังดับเพลิงตามมาตรฐาน
- นำข้อเสนอแนะและข้อสังเกตไปปรับปรุงการวางแผนการซ้อมครั้งต่อไป

รูปภาพที่ 4 การซ้อมรับเหตุอัคคีภัยในโรงพยาบาล การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและเครื่องมือทางการแพทย์

3. บทสรุป

อัคคีภัยจัดเป็นปัญหาที่อันตรายร้ายแรง เพราะอัคคีภัยเกิดขึ้นกับที่ใด ย่อมมีความเสียหายตามมาไม่มากก็น้อยตามแต่ความรุนแรงและขนาดของการเกิดเพลิงไหม้ โดยเฉพาะโรงพยาบาลซึ่งเป็นสถานที่ดูแลรักษาผู้ป่วย และมีอุปกรณ์ทางการแพทย์อยู่มากมาย เพราะฉะนั้นการซ้อมระงับอัคคีภัย และซ้อมอพยพเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและเครื่องมือทางการแพทย์ เวลาเกิดเพลิงไหม้ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากที่บุคลากรภายในโรงพยาบาลต้องทราบและฝึกทักษะไว้ทุกคน เพราะไม่มีใครคาดคิดว่า การเกิดเหตุการณ์เพลิงไหม้จะเกิดในวันไหน แต่การรู้ไว้จะช่วยชีวิตทั้งผู้ป่วย ญาติ และเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลได้ เมื่อเหตุการณ์นั้นมาถึง

จากการประเมินผลตามตัวชี้วัดของโครงการอบรมป้องกันและระงับอัคคีภัยใน โรงพยาบาลสอยดาว ประจำปี 2562 ในครั้งนี้ พบว่าการดำเนินงานตามตัวชี้วัด คือ บุคลากรเข้าร่วมโครงการร้อยละ 81.27 และมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือดับเพลิงได้อย่างถูกต้อง ทั้งการฝึกดับไฟด้วยตนเอง การใช้ถังดับเพลิง การอพยพเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและเครื่องมือแพทย์ การประสานงาน การทำงานเป็นทีมอย่างเข้มแข็ง รับรู้บทบาทและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ เป็นการลดความเสี่ยง ความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน และร่วมถอดบทเรียนที่ได้ เพื่อวางแผนการดำเนินงานในครั้งต่อไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนทราบวิธีป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้นเมื่อที่อาจมีเหตุการณ์ขึ้นต่อไป

.....

โรงพยาบาลสอยดาว

SOIDAO HOSPITAL